

درک‌مین ستاره‌ها

چگونه آسمان را رصد کنیم؟

سید امیرسادات موسوی

در دنیای عجیب و غریب نجوم، دو گروه فعالیت می‌کنند. گروه اول دانشمندان و چهره‌های دانشگاهی هستند که به آن‌ها «منجم حرفه‌ای» می‌گویند. این گروه با اندازه‌گیری‌ها و محاسبات خود، به دنبال کشف هستند. گروه دوم شامل تمام علاقه‌مندی می‌شود که مستقل از سن و سال و تحصیلاتشان، از سرشوق و علاقه به آسمان نگاه می‌کنند و با استفاده از یک تلسکوپ و یا حتی بدون آن، می‌کوشند که پیوندشان با آسمان را بیشتر کنند. به این گروه، «منجم آماتور» می‌گویند. برای این که یک منجم آماتور باشیم، باید بتوانیم آسمان را رصد کنیم. اما چگونه آسمان را رصد کنیم؟

لباس گرم

این که چه جایی را برای رصد انتخاب می‌کنید، کاملاً به محل زندگی‌تان بستگی دارد. اگر آسمان شهرتان، آسمان تاریکی باشد و در آن ستاره‌ها به خوبی مشخص باشند، پشت‌بام یا حیاط خانه می‌تواند بهترین رصدگاه شما باشد. اما معمولاً نورهای زمین (آلودگی‌های نوری) باعث می‌شوند که نتوانید در نزدیکی شهرها به آسمان تاریکی دست پیدا کنید. در این صورت باید راهی کوه و بیابان شوید و البته لباس گرم را فراموش نکنید!

کتاب‌های رصدی

کسانی که می‌خواهند با تلسکوپ به رصد اجرام غیر ستاره‌ای بپردازند، به کتاب‌ها و اطلس‌هایی از آسمان نیاز دارند که در آن‌ها مکان سحابی‌ها، کهکشان‌ها و خوشه‌های ستاره‌ای مشخص شده‌باشد. بنابراین کسی که با تلسکوپ به رصد می‌رود، بردن کتاب‌های رصدی را هم نباید فراموش کند.

سایت‌های مناسب نجومی

www.parssky.com
آسمان پارس - مقالات آموزشی و اخبار نجومی
www.nojum.ir
ماهنامه نجوم
www.tebyan.net/index.aspx?pid=44988
بخش نجوم سایت تبیان - دارای مقالات آموزشی مناسب
www.nightsky.ir
آسمان شب - اخبار نجومی
www.space.com
فضا - هر آنچه دربارهٔ مأموریت‌های فضایی دوست دارید بدانید
www.kidsastronomy.com
نجوم برای کودکان - بخش‌های متنوع نجومی برای کودکان

نقشهٔ آسمان

اولین مهارتی که همهٔ رصدگران باید کسب کنند، یافتن صورت‌های فلکی است که به صمیمیت با آسمان احتیاج دارد. بنابراین اگر پولی برای خرید تلسکوپ ندارید، زیاد نگران نباشید. شروع فعالیت‌های رصدی، به هیچ ابزار و دستگاه ویژه‌ای نیاز ندارد. فقط کافی است که برای شب رصدی، یک نقشهٔ آسمان در اختیار داشته‌باشید.

برخی از مجلات ماهانهٔ نجومی، نقشهٔ آسمان مربوط به هر ماه را منتشر می‌کنند. کتاب‌هایی هم وجود دارد که حاوی نقشه‌های آسمان برای تمامی ماه‌های سال هستند. می‌توانید از هر کدام از این منابع استفاده کنید. ضمناً یک گردونهٔ آسمان هم می‌تواند برایتان مفید باشد. گردونه‌های آسمان وسایل ساده‌ای هستند که می‌توان با چرخاندن صفحهٔ آن‌ها و تنظیم تاریخ‌شان، نقشهٔ آسمان را مشاهده کرد.

چراغ قوه

وقتی در یک شب تاریک مشغول رصد هستید، دریچهٔ مردمک چشمتان به بیشترین حد گشودگی خود می‌رسد تا

بتوانید در این وضعیت ستاره‌های بیشتری را ببینید. روشن کردن یک چراغ قوه برای دیدن نقشهٔ آسمان باعث می‌شود که مجدداً نیاز به زمان زیادی برای عادت کردن چشم به تاریکی داشته‌باشید. برای حل این مشکل می‌توانید بر روی شیشهٔ چراغ قوه چند لایهٔ طلق قرمز رنگ بچسبانید تا تأثیر زیادی روی گشودگی مردمک چشمتان نگذارد.

ابزار رصد

برخی افراد تصور می‌کنند که برای شروع رصد حتماً به یک دوربین دوچشمی حرفه‌ای نیاز دارند، در حالی که این طور نیست. ابزارهای رصدی وقتی به کار می‌آید که کاملاً با ناحیه‌های آسمان آشنا شده‌باشید و تصمیم گرفته‌باشید که به رصد اعماق آسمان بپردازید. در این صورت هم می‌توانید از تلسکوپ‌هایی که در بعضی رصدخانه‌ها و مراکز عمومی قرار گرفته‌اند، استفاده کنید.

فقط حواستان باشد که اگر روزی تصمیم به خرید یک تلسکوپ یا دوربین دوچشمی گرفتید، به سراغ اسباب‌بازی فروشی‌ها نروید، بلکه به مراکز رسمی فروش ابزارهای رصدی بروید و با افراد مطلع مشورت کنید.